

Toespraak Michel Laub, Secretaris-generaal van het Centraal Israëlitisch Consistorie van België

Herdenking 75 jaar Jodentransport Mechelen – Langdorp – Auschwitz, 16 september 2018, 15u, Opperstraat te Langdorp

Dames en Heren Hoogwaardigheidsbekleders,
Dames en Heren oud-verzetsstrijders,
Dames en Heren,
Beste Vrienden,

Laat me toe even het Centraal Israëlitisch Consistorie van België voor te stellen : het is de koepelorganisatie van alle erkende joodse gemeenten van ons land ; in het leven geroepen door Napoleon in maart 1808, dan, in 1815 erkend door het Hollandse Bewind, en vanaf de onafhankelijkheid, in 1830, uiteraard ook door de Belgische overheid.

Het Consistorie is dus eigenlijk de joodse parallel van b.v. het Aartsbisdom voor de katholieke eredienst of de Synode voor de protestantse eredienst.

Ter informatie : het Consistorie heeft zijn activiteiten tijdens de bezetting van 1940-45 stopgezet, terwijl de toenmalige secretaris van het Consistorie de archieven ervan weg heeft gestopt, om zodoende hun uitbuiting door de bezetter te vermijden.

Beste Aanwezigen, het is met een gerust geweten dat ik kortom, "Beste Vrienden" zeg.

Omdat wij hier allen een gemeenschappelijk, drievoudig, doel nastreven, namelijk :

beseffen, gedenken en tegelijkertijd zich over de toekomst bezinnen.

Beste Vrienden, wat beseffen en gedenken wij vandaag ?

Dat de alleruiterste stap van het menselijke kwaad 85 jaar geleden begonnen is met de opkomst van het nazisme in Duitsland; dat het 12 jaar lang geduurd heeft; dat wij het hier, bij ons, ook, gekend hebben en dat aan de uitroeiing van een heel volk, het joodse volk, door de nazi's de voorrang werd gegeven, boven alle andere aangelegenheden, met inbegrip van het redden van de mensen van hun eigen volk, het Duitse volk.

Wat uiteraard niet wegneemt dat de Duitse bezetting van 1940-45 een dramatisch gebeuren was voor eenieder in ons land.

Want, oorlog is altijd onmenselijk, zowel voor het leger van het land dat aangevallen wordt, als voor de burgerlijke bevolking.

Daarenboven hebben talrijke Belgische burgers bijzonder geleden, namelijk al diegenen die in het verzet zaten en die het ongeluk hadden om door de gestapo opgepakt te worden.

En ook gewone burgers die joodse medeburgers gered hebben - en tegenwoordig zijn het er meer dan 1.700 in ons land die als redders erkend zijn - , en die eveneens het risico namen om door de gestapo te worden opgepakt. En, wij weten het allemaal, opgepakt te worden door de gestapo betekende gefolterd en vermoord te worden.

Het is dus heel duidelijk dat niet elk slachtoffer van nazi-Duitsland joods was. Maar elke jood - of jodin - werd in ieder geval slachtoffer, hetzij hem-of-haarzelf – hetzij door het verlies van naasten.

Het joodse volk, moest, volgens Hitler en zijn beruchte aanhangers, gewoon geheel van de aarde verdwijnen, mannen, vrouwen, kinderen en zuigelingen inbegrepen.

En dat werd ook, voor wat Europa betreft, grotendeels uitgevoerd.

De nazi's en hun aanhangers zijn er inderdaad in geslaagd miljoenen joden te vermoorden. Tot onlangs hadden de historici het over 6.000.000 vermoorde joden, waaronder 1.500.000 kinderen.

Vandaag weet men dat dit aantal nog hoger ligt, omwille van de Sjoa per kogels. De hedendaagse organisatie "Yahad in Unum", o.l.v. de Franse Pater Patrick Desbois, is nu sedert enkele jaren aan het werk en heeft al talloze massagraven aan het licht gebracht in de talloze joodse gemeenschappen van Centraal-en-Oost-Europa, voornamelijk van de Sovjetrussische gebieden die door de nazi's werden binnengerukt, gemeenschappen waarvan de joodse inwoners door de Einsatzgruppen werden afgemaakt.

Desbois schat dat er slechts in Oekraïne al ten minste 1.000.000 joodse slachtoffers begraven zijn in 1.200 massagraven.

Beste vrienden, om het besef te krijgen van de betekenis van die tragische cijfers : in gans België waren er op 1 januari 2017 : 6.516.011 Vlamingen...

Daarenboven gebeurde deze uitroeiing, voor het eerst in de menselijke annalen, op industriële wijze, m.b.v. de meest barbaarse middelen, waarvan de efficiëntie nauwkeurig en wetenschappelijk door de nazi's uitgedokterd werd, voornamelijk dan in de gaskamers van de uitroeiingskampen zoals b.v. in Auschwitz, vanaf 1942.

Dames en heren, als wij voortaan het monument dat vandaag hier ingehuldigd wordt voorbij zullen lopen, en de namen, de cijfers, de data zullen lezen die daarop vermeld zijn, dan is de boodschap wel degelijk : besef en gedenk.

In augustus en september 1942, organiseerde de nazi-bezetter in België 5 grote razzia's, mensenjachten, op buitenlandse joden, waarvan 4 in Antwerpen en 1 in Brussel en pakken er zo 3.954 joden op, om gedeporteerd en vermoord te worden, hoofdzakelijk in Auschwitz.

Gedenk dat op 31 juli 1943, eigenlijk niet zo lang geleden (ik ben in juli 1943 geboren), een stuk van deze tragedie zich heeft afgespeeld. Besef dat men het niet heeft over een barbaars verhaal dat op duizenden kilometers hiervandaan plaats vond maar hier, op de treinsporen van Langdorp. En dat het niet ging over ergens verwonende vreemde slachtoffers, maar over landgenoten, brave en onschuldige families die in België gevestigd waren, sommigen recentelijk, anderen sedert meerdere generaties, mensen met als enige gepleegde misdaad op hun geweten: geboren te zijn in een joods gezin.

In september 1943, worden de Belgische joden gedeporteerd, grotendeels via transport XXII B (B staat voor Belgische joden), waarvan ook sprake op het monument dat hier ingehuldigd wordt.

Op 3 en 4 september 1944, wordt België bevrijd en kan de nachtmerrie van de deportaties in onze contreien eindelijk worden stopgezet.

U merkt het zeker wel, Beste Vrienden : maand september komt meerdere malen ter sprake.

En dan nog september 2018 : enkele dagen geleden werd er in Brussel aangekondigd dat er daar, tussen de Brigittinekerk en de Kapellekerk waar Pieter Brueghel de Oude in 1569 begraven werd, er een monument komt met de namen van alle totnutoe bekende redders.

Het werd inderdaad tijd dat ons land, na meer dan 75 jaar, hulde gaat brengen aan deze helden van de moderne tijden, mensen die hun eigen leven in gevaar brachten om levens te redden van medeburgers die ze zelf eerder nooit ontmoet hadden !

In het totaal, hebben de nazi's vanaf 1942 tot 1944, van de joodse bevolking in België, die ca 70.000 mensen bedroeg op 10 mei 1940, 27.064 vanuit de Kazerne Dossin in Mechelen naar Auschwitz gedeporteerd via de transporten 1 t.e.m. 26 + dan nog 3.097 vanuit Frankrijk, dus in het geheel 30.161 joden, waarvan amper 1.652 de hel overleefd hebben (dus : 5,48 %).

Het transport XXII bestond uit een dubbel transport : XXII A en XXII B

Het transport XXVII was al voorbereid , maar is niet meer kunnen vertrekken, want op 4 september 1944 werd de Dossinkazerne bevrijd.

Op het monument leest men hier dat het XXIste transport hier, voorbij Langdorp op 31 juli 1943 passeerde en de XXIIste A en B op 20 september 1943.

Het is ook belangrijk te weten dat er tussen de transporten XXIII en XXIV een Zigeunertransport ook naar Auschwitz vertrokken is, op 15 januari 1944.

U weet zeker ook dat er in Mechelen, daar waar zich de beruchte Dossinkazerne bevond, de wachtkamer van de dood voor de joden die er gevangen zaten in afwachting van hun deportatie, nu het belangrijke Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten Kazerne Dossin staat, dat voor het bezoek open staat van eenieder die meer wil weten over de Sjoah, en in het bijzonder het geval van België.

Even belangrijk dus als het Fort van Breendonk, het Concentratiekamp waar de joden voor het gebruik van de Dossinkazerne opgesloten zaten, maar ook, en dan tot de Bevrijding, de “politieke gevangenen”.

Dames en Heren, ik kan uiteraard mijn kleine tussenkomst niet eindigen zonder een aantal mensen heel oprecht te bedanken, in naam van de joodse gemeenschap van ons land, voor hun initiatief, hun ondersteuning en het werk dat zij hebben geleverd, zowel voor de organisatie van deze plechtigheid, als voor het herdenkingsmonument dat dankzij hun edelmoedigheid en hun inzet vandaag hier kan worden ingehuldigd.

Met name :

Dhr. Paul De Keulenaer, beheerder van de Stichting Auschwitz,
Dhr. Steven Omblets, schepen van Cultuur van de Stad Aarschot ,
Mw Jo De Cuyper, conservator van het Openbaar stedelijk museum van Aarschot ,

Dhr. Jonas Danckers, Coördinator van het project “Verhalen verbinden platteland”,

De Stad Aarschot , voor het oprichten van het blijvend monument en de Abdij van Averbode voor het schenken van de ijzerzandsteen.

Zonder natuurlijk AGB Het Gasthuis te vergeten, die de Receptie vandaag aanbiedt.

Ik dank u.

Michel Laub,
Secretaris-generaal CICB.